

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1087/2017
08.06.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Слађане Накић-Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужилаца Центра за социјални рад у ..., малолетне АА из ... и малолетног ББ из ..., које заступа привремени старатељ ВВ, педагог Центра за социјални рад у ..., против туженог ГГ из ...-..., сада на издржавању казне у КПЗ-у ..., чији је пуномоћник Зоран Аранђеловић, адвокат из ..., ради лишења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 39/17 од 09.02.2017. године, у седници одржаној 08.06.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 39/17 од 09.02.2017. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину П2 339/15 од 25.10.2016. године, у првом ставу изреке, тужени је делимично лишен родитељског права према својој малолетној деци тужили АА рођеној ... године у ..., ЈМБГ ... и тужиоцу ББ рођеном ... године у ..., ЈМБГ ... и то права и дужности на чување, подизање, васпитавање, образовање, заступање деце, управљање, располагање имовином деце, као и права одлучивања о питањима која битно утичу на живот деце, стим да задржава право на одржавање личних односа са децом у контролисаним условима, као и дужност да децу издржава. У другом ставу изреке, ограничено је право туженог на одржавање личних односа са малолетном децом АА и ББ на начин да тужени неће одржавати личне односе са децом у периоду од шест месеци почев од дана правноснажности ове пресуде. У трећем ставу изреке, одлучено је да ће се одржавање личних односа између малолетне АА и ББ и туженог, након истека рока из другог става изреке пресуде, одвијати у контролисаним условима према плану који ће одредити Центар за социјални рад у ... у сарадњи са стручним лицима која ће пратити психолошке припреме деце и психолошке припреме туженог за одржавање личних односа, стим да ће први облик одржавања личних односа бити у писаној форми (писмо), затим телефонски разговор, а непосредни контакт (виђење деце) најраније након једногодишње психолошке припреме деце и туженог. У четвртом ставу изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца према туженом у делу којим су тражили да се туженом изрекне мера заштите од насиља у породици којом би се туженом привремено

забранило одржавање личних односа са децом, приближавање деци на одређеној удаљености, приступ у простор око места становања деце и даље узнемиравање деце и хранитеља. У петом ставу изреке, упућени су тужиоци да се ради психолошке припреме деце, малолетних тужилаца АА и ББ, за успостављање личних односа са оцем - туженим, обратe Саветовалишту за брак и породицу при Општој болници у ... У шестом ставу изреке, тужени је упућен да се ради психолошке припреме за успостављање личних односа са децом, малолетним тужиоцима АА и ББ, обрати стручној служби или стручном лицу (педагог, психолог) КПЗ-а у

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 39/17 од 09.02.2017. године, одбијена је као неоснована жалба туженог, а пресуда Основног суда у Параћину П2 339/15 од 25.10.2016. године, у првом, другом и трећем ставу изреке потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне поведе одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), у вези са чланом 202. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/05 ... 6/15) и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, малолетни тужиоци АА и ББ су рођени у брачној заједници туженог и мајке ДД. Тужени је у току 2007. године упућен на издржавање казне затвора у КПЗ-у у Деца су остала да живе са мајком, али се мајка није бринула на одговарајући начин о њима, па су деца стављена под старатељство и смештена у хранитељску породицу. Потом је тужени покренуо поступак за развод брака. Пресудом Основног суда у Параћину П2 32/10 од 21.10.2010. године разведен је брак између туженог и мајке малолетних АА и ББ - ДД; родитељско право над малолетном децом самостално је поверено туженом, мајка деце је делимично лишена родитељског права и одређен је начин одржавања личних контаката између деце и оца за време док се он буде налазио на издржавању казне затвора. Деца су смештена у хранитељску породицу код ЂЂ из ... још пре развода брака родитеља деце и у почетку су била спремна да одржавају личне контакте са оцем. Међутим када се тужени коначно вратио са издржавања казне затвора, сусрети између њега и деце су учестили, он их је чак одводио и у ... установу. Тада је дошло, осим успостављања приснијег емотивног односа са децом, и до успостављања ванбрачне заједнице између туженог и хранитељке деце, тако да су њих четворо функционисали једно време као породица. Међутим, временом је дошло до поремећаја односа између туженог и хранитељке деце, јер су они почели један против другог да подносе пријаве Центру за социјални рад у ..., хранитељка се жалила да је тужени узнемиравао, да је ноћу тражио да виђа децу, због чега су деца након таквих посета туженог била

узнемирена и да више нису ни желела да имају контакт са њим. Ови поремећени односи између туженог и хранитељке су доживели врхунац у ноћи између 31.12.2013. године и 01.01.2014. године, када је тужени ушао у хранитељкин стан, претио јој пиштољем и потом пуцао из пиштоља, док је малолетни ББ спавао. Против туженог је спроведен кривичан поступак због описаног догађаја у новогодишњој ноћи. Тужени је на напред описани начин починио кривично дело недозвољене производње, држања, ношења и промета оружја и експлозивних материјала из члана 348. став 4. у вези става 1. КЗ и кривично дело угрожавања сигурности из члана 138. став 2. у вези става 1. КЗ, за која је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од две године и шест месеци. Тужени је у међувремену - 14.03.2014. године - упућен на издржавање казне затвора по пресуди која је донета у вези са тим догађајима. Последњи контакт између туженог и деце је успостављен телефоном и тај телефонски разговор је обављен 27.08.2014. године, а након тога тужени није више имао контакта са децом. Тужени се више пута обраћао Центру за социјални рад са захтевом да му се омогући контакт са децом, што није било могуће, јер се налазио на издржавању казне затвора. Дакле, иако су судском пресудом деца поверена на самостално вршење родитељског права туженом, он није у могућности да фактички врши родитељско право јер се налази на издржавању казне затвора у КПЗ-у у ... У поступку је прибављено мишљење стручног тима Градског Центра за социјални рад у ... и налаз и мишљење комисије вештака одговарајуће струке. Према налазу комисије вештака, за одржавање постигнуте стабилности у дечијем одрастању, тренутно, због неприпремљености деце није упутно да се привремено одржавају контакти између њих и туженог. После описаног догађаја Центар за социјални рад је покренуо поступак да се деца сместе у другу хранитељску породицу. Након премештања деце у другу хранитељску породицу тужени је стално тражио да се види са децом и то је деци преношено, али су деца одбијала контакт. Деца су пристала на један телефонски контакт али су после тога била врло узнемирена и изричито су рекла да не желе више да се чују са оцем. Деца су смештена у нову хранитељску породицу. Мишљење је Градског Центра за социјални рад у ... да су стручни поступци Центра за социјални рад у ... у породично-правној заштити малолетне деце били у најбољем интересу и у складу са потребама малолетне деце. Деца су адаптирана на нову породицу и видно стабилизована у свакодневном функционисању. Мишљење је органа старатељства да би за децу било изузетно стресно и лоше би утицало на њихов даљи развој и здравље уколико би се инсистирало на контактима са оцем, јер је отпор деце изузетно висок, те би такав вид поступања довео до назадовања и угрожавања дечијег нормалног психофизичког развоја. Деца се налазе у хранитељској породици на подручју ... почев од 23.06.2014. године. Тада су измештена из хранитељске породице ББ из Тужени је раније осуђиван 18 пута казнама затвора и два пута условним осудама. Казну затвора је почео да издржава 14.06.2014. године а казна истиче 07.06.2019. године. Осуђиван је због прикривања лаких и тешких крађа и лаких и тешких повреда.

На утврђено чињенично стање правилно је примењено материјално право садржано у одредбама члана 82. Породичног закона делимичним усвајањем тужбеног захтева и лишењем родитељског права туженог у односу на малолетну децу у погледу дужности чувања, подизања, васпитања, образовања, заступања, те управљања, располагања имовином деце, као и права одлучивања о питањима која

битно утичу на живот деце. При томе, другостепени суд је за своју одлуку дао јасне, потпуне и правилне разлоге, које у свему прихвата и ревизијски суд.

Према одредбама члана 82. став 1. Породичног закона, родитељ који несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права. Ставом другим наведеног члана прописано је да судска одлука о делимичном лишењу родитељског права може лишити родитеља једног или више права из садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете.

Према одредби члана 67. Породичног закона, родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права, које се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама члана 68. – 74. Породичног закона, а суштина ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета. Ако родитељ злоупотребљава права или грубо занемарује дужности, односно несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права, може бити потпуно или делимично лишен родитељског права, под условима предвиђеним чланом 81., односно чланом 82. истог закона.

Сагласно одредбама Породичног закона и одговарајућим нормама међународног права, пре свега Конвенцијом о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за правилан раст и развој, право на образовање у складу са способностима, жељама и склоностима, право на одмор и слободно време, као и на игру и рекреацију која одговара његовом узрасту. Ова његова права у корелацији су са обавезом родитеља да му, у складу са својим могућностима обезбеде услове за остваривање тих права, што подразумева и улагање додатних напора ради стварање услова за правилан раст и развој детета, а родитељ који занемарује, односно несавесно врши родитељске дужности (и тиме угрожава добробит детета) у одређеном домену дететовог живота може, под условима одређеним чланом 82. Породичног закона, у том домену бити лишен родитељског права.

Супротно наводима ревизије, Врховни касациони суд налази да је одлуку о делимичном лишењу родитељског права туженог према малолетној деци суд донео руководећи се пре свега најбољим интересом деце, а не жељом и позитивном мотивацијом туженог родитеља да врши родитељско право. У поступку пред нижестепеним судовима утврђено је да тужени није ни могао, због издржавања затворске казне да својој малолетној деци обезбеди услове за сигуран и безбедан живот по питању основних животних потреба исхране, одевања и хигијене, у складу са њиховим узрастом и потребама, као и да је, у периоду када су малолетна деца туженог смештена у хранитељску породицу тужени, иако му је омогућено да децу редовно виђа, ово право злоупотребио извршењем кривичног дела. Осим тога, због понашања туженог деца су узнемирена и одбијају контакт са њим. Врховни касациони суд стога налази да је најбољи интерес малолетних тужилаца у овом случају правилно утврђен измештањем деце у безбедно окружење, адекватно њиховим развојним потребама и делимичним лишењем

родитељског права туженог. При томе, Врховни касациони суд указује да родитељима који су лишени родитељског права родитељско право може бити враћено када престану разлози због којих су били потпуно или делимично лишени тог права (члан 83. Породичног закона).

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у питање правилност побијане другостепене одлуке, применом члана 414. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је ревизију одбио као неосновану.

**Председник већа - судија
Миломир Николић, с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић